

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Rozpočtová odpovědnost obcí a krajů a její ekonomické
důsledky**

Adéla Cafourková

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Adéla Cafourková

Podnikání a administrativa

Název práce

Rozpočtová odpovědnost obcí a krajů a její ekonomické důsledky

Název anglicky

Budgetary responsibility of municipalities and regions and its economic consequences

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je seznámení se s problematikou rozpočtové odpovědnosti obcí a krajů a jejich následné ekonomické důsledky.

Teoretická část práce obsahuje všeobecná pravidla, která danou oblast řeší zákony a vyhláškami, které vycházejí z principů obsažených v Ústavě České republiky. Klíčové je popsání veřejného sektoru, struktury územní samosprávy a charakteristiky veřejných rozpočtů. Dále je popsán podrobnější rozbor hospodaření obcí a krajů, kam patří rozpočtový proces a jeho struktura, kontrola hospodaření, rizika a problémy finančního řízení územních samosprávních celků.

V praktické části bakalářské práce je provedeno šetření a následné zhodnocení rozpočtové odpovědnosti a ekonomický dopad na řízení dvou základních samosprávních celků za jedno volební období v letech 2010 – 2014. Jedná se o vývoje hospodaření městysů Senomaty a Pavlíkov, které se nacházejí ve Středočeském kraji. V rámci praktické části budou porovnány příjmy, výdaje, struktura majetku a zdroje jeho krytí a názory obyvatelů a starostů obcí na jejich hospodaření.

Z výše uvedeného porovnání je hlavním cílem zjištění definice míry nárůstu majetku dané obce v souvislosti s jejich zadlužeností a vývojem výše závazků. Další šetření bude provedeno za účelem zjištění účelnosti vynaložených finančních prostředků v závislosti na výši příjmů dané obce. Záměrem této bakalářské práce je shrnutí získaných dat o jejich hospodaření a výsledků z dotazníkového šetření a následné zhodnocení, zda obce hospodaří v souladu s právními předpisy a hospodárně. Cílem praktické části je zjištění a definování silné a slabé ekonomické stránky obcí spolu s návrhem budoucích opatření například pro získání finančních rezerv.

Metodika

Bakalářská práce je sepsána do čtyř základních na sebe navazujících částí.

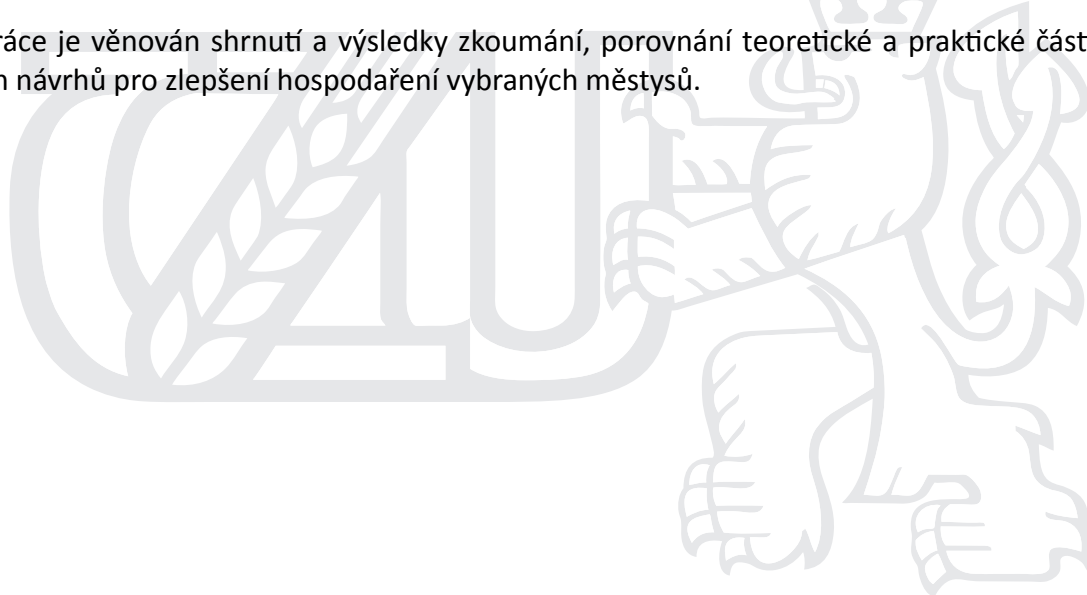
První část práce je tzv. literární rešerše, kde jsou použité teoreticko-metodologické poznatky vycházející z legislativních právních předpisů a odborné literatury týkající se problematiky finanční hospodaření územních samosprávních celků.

Druhá část je vlastní práce, která je věnovaná detailní charakteristice finanční analýzy dvou vybraných obcí (městysy Senomaty a Pavlíkov) a následnému porovnání jejich hospodaření za jedno volební období v letech 2010 – 2014. Informace jsou převážně získány z webových stránek daných obcí a dále z dat uveřejněných

Českým statistickým úřadem. Další potřebné důležité podklady jsou čerpány z podkladů obecních úřadů, které byly poskytnuty finančními pracovníky úřadů a starosty městysů.

Ve třetí části je zpracován proveden kvalitativní výzkum v podobě empirické metody tzv. dotazníkového šetření mezi obyvateli obou městysů a rozhovory s jejich starosty a porovnání zjištěných výsledků výzkumu.

Závěr práce je věnován shrnutí a výsledky zkoumání, porovnání teoretické a praktické části s uvedením vlastních návrhů pro zlepšení hospodaření vybraných městysů.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

obec, kraj, rozpočet, hospodaření, majetek, příjmy, výdaje

Doporučené zdroje informací

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: 2004. ISBN 80-7261-086-4.

ŽEHROVÁ, J. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA OBCHODU A FINANČÍ, – PFEIFEROVÁ, D. *Finance municipalit*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006. ISBN 80-213-1418-4.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvik

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 09. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Rozpočtová odpovědnost obcí a krajů a její ekonomické důsledky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 11.3.2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala za odbornou pomoc při vedení této bakalářské práce a cenné rady Ing. JUDr. Evě Daniele Cvik. Mé poděkování patří také starostům Mgr. Tomášovi Valerovi a Mgr. Miroslavu Truxovi za vstřícnou spolupráci při získávání důležitých údajů, které pomohly ke zkompletování praktické části práce.

Rozpočtová odpovědnost obcí a krajů a její ekonomické důsledky

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá problematikou rozpočtové odpovědnosti obcí a krajů a jejími ekonomickými důsledky. Práce je rozdělena na dvě na sebe navazující části. První část teoretická je literární rešerše, kde je nejprve vysvětleno dělení územní samosprávy a veřejných rozpočtů. Dále je popsáno hospodaření obcí a krajů a jejich rozpočtová odpovědnost a rizika finančního řízení. Jako poslední je podrobně popsán rozpočet, jeho sestavení, rozpočtový proces a celková následná kontrola a správní delikty za porušení rozpočtové kázně. V druhé praktické části jsou důkladně rozebrány a zhodnoceny výsledky hospodaření dvou městysů Senomaty a Pavlíkov za jedno volební období od roku 2011 až do roku 2014. Jeden z dílčích cílů zhodnocení je například zjištění míry zadlužení vůči navýšení majetku obcí, důvod nárůstu objemu příjmů a výdajů, využití dotací a celkového zhodnocení finančního zdraví obcí. K posouzení příčiny rozdílného hospodaření byla využita metoda strukturovaného rozhovoru se starosty obou obcí, kteří mají jak politické, tak i ekonomicky odlišné názory na řízení svých sídel. Na závěr byla jejich ekonomická situace vyhodnocena a popsána doporučení, jak zefektivnit správu tak, aby bylo možné předcházet rizikům, která s sebou rozpočtová odpovědnost nese.

Klíčová slova: obec, kraj, rozpočet, hospodaření, majetek, příjmy, výdaje, územní samospráva, rozpočtové určení daní

Budget responsibility of villages and regions and its economic consequences

Summary

This undergraduate thesis is dealing with the problematics of budget responsibility of villages and regions and its economic consequences. The first part of thesis is theoretical part (a literary recherche) and the second, practical part evaluates economy of two villages over one election period, between the years 2011 and 2014 in particular. The beginning of the theoretical part describes a division of the regional self-government and public budgets. It is followed by a detailed description of villages' and regions' economy and their responsibility, and by risks of financial management of municipalities. The last section is focused on a detailed description of a budget and its compilation, its process and a consequent audit and regulatory offences of violation of fiscal responsibility. The practical part begins with an analysis and a comparison of economy of two villages, Senomaty and Pavlíkov. The thesis also utilizes a method of a structured interview with the mayors of both villages, who both have different ideas about political and economic issues of their area. The focus is also on the ratio between debt and asset increase, as well as on the kinds and amounts of income, on the funding utilization, and on the overall financial health. Consequently, their economic situation was evaluated, and a recommendation how to make their economy more efficient and how to prevent the risks of budget responsibility was provided.

Keywords: municipality, region, budget, economy, property, revenues, expenditures, local government, budgetary allocation of taxes

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika.....	12
3 Literární rešerše.....	13
3.1 Územní samospráva	13
3.1.1 Charakteristika veřejných rozpočtů.....	14
3.2 Finanční hospodaření obcí a krajů	15
3.2.1 Hospodaření obcí a krajů a jejich odchylky	15
3.2.2 Rizika a problémy finančního řízení a jeho ekonomické důsledky	17
3.2.3 Rozpočtová odpovědnost krajů a obcí	17
3.3 Rozpočet obcí a krajů	19
3.3.1 Rozpočet a jeho sestavení.....	19
3.3.2 Obsah rozpočtu obcí a krajů	22
3.3.3 Rozpočtový proces na úrovni územních samosprávných celků	25
3.3.4 Závěrečný účet obcí a krajů.....	26
3.3.5 Kontrola hospodaření	27
3.3.6 Porušení rozpočtové kázně a správní delikty.....	28
4 Vlastní práce	29
4.1 Představení městysů Senomaty a Pavlíkov	29
4.2 Porovnání hospodaření obcí v daném volebním období	29
4.3 Strukturované rozhovory o vypořádání se s hospodaření obcí.....	41
5 Zhodnocení výsledků zkoumání hospodaření a dlouhodobý finanční výhled	44
6 Závěr	47
7 Seznam použitých zdrojů	48

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Rozdělení územní samosprávy a jejich řídicí zákony.....	13
Tabulka č. 2: Soustava veřejných rozpočtů a jejich řídicí zákony.....	14
Tabulka č. 3: Schéma o rozpočtovém určení daní.....	20

Tabulka č. 4: Rozdělení běžného rozpočtu municipality.....	22
Tabulka č. 5: Finanční ukazatele městyse Senomaty za období 2011-2014.....	30
Tabulka č. 6: Finanční ukazatele městyse Pavlíkov za období 2011-2014.....	34
Tabulka č. 7: Vyčíslený majetek a návaznost odpisů – Senomaty.....	35
Tabulka č. 8: Vyčíslený majetek a návaznost odpisů – Pavlíkov.....	35
Tabulka č. 9: Vývoj příjmů a výdajů v období 2011-2014 v Senomatech.....	36
Tabulka č. 10: Vývoj příjmů a výdajů v období 2011-2014 v Pavlíkově.....	40
Tabulka č. 11: Ukazatele pro rozpočtové určení daní a hlavní ukazatele hospodaření obou vesnic za rok 2014.....	45
Tabulka č. 12: Nárůst majetku městysů v souvislosti s vývojem výše závazků.....	45

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj příjmů a výdajů v Senomatech (2011-2014).....	39
Graf č. 2: Vývoj příjmů a výdajů v Pavlíkově (2011-2014).....	41

1 Úvod

Obsahem hlavy sedmé Ústavy České republiky je územní samospráva. V té je psáno, že naše republika se rozděluje na vyšší územní samosprávné celky - kraje a základní, kterými jsou obce.

Podle nejvyšší právní normy mají obce a kraje právo na samosprávu. Každý samosprávný celek má svůj stanovený finanční plán, který slouží ke správě a řízení hospodaření s jejich majetkem a řízení svých činností. Dlouhodobým cílem hospodaření obce i kraje by měl být vyrovnaný, případně přebytkový nebo schodkový rozpočet. Roční hospodaření obcí a krajů, které se zobrazuje v jejich účetnictví, podléhá povinnému auditu, tzv. kontrole hospodaření prováděné krajským úřadem nebo soukromým auditorem.

Důvodem vzniku rozpočtové odpovědnosti municipalit, je rozpad Československé federativní socialistické republiky v roce 1990, s níž se zrušily i národní výbory vzniklé v roce 1948. Po této zásadní změně byly následně přijaté zákony na obnovu obecních a krajských zřízení. Zákonem ČNR¹ č. 368/1990 Sb.² byly dány pravomoci ke konání prvních svobodných a demokratických voleb do obecních a krajských zastupitelstev a to po více než 50 letech. Z toho důvodu byla stanovena základní pravidla o hospodaření municipalit, které upravoval zákon ČNR č. 576/1990 Sb.³ V této situaci byla důležitá otázka společnosti, jak se vypořádat s navrácením zestátněného majetku zpět obcím.⁴ Proto byly vydány zákony a vyhlášky, které měly regulovat a upravovat vedení a způsob hospodaření samosprávných celků, které následně začaly spravovat navrácený majetek a měly odpovědnost za finanční toky svých obcí či krajů.

Dopad na ekonomiku obcí a krajů má také skutečnost, že jsme od 1.5.2004 členy Evropské Unie. Obce a kraje po vstupu do EU mají příležitost čerpat dotace z Evropských fondů. Však některé ekonomické jevy mohou ovlivnit výši těchto

¹ Česká národní rada

² Zákon ČNR č. 368/1990 Sb., *o volbách do zastupitelstev obcí*. Účinnost od 5. 9. 1990, zrušeno dnem 1. 7. 1992. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=368&r=1990>

³ Zákon ČNR č. 576/1990 Sb., *Zákon České národní rady o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky)*. Účinnost od 1. 1. 1991, zrušeno dnem 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=576&r=1990>

⁴ Zákon ČNR č. 172/1991 Sb., *o přechodu některých věcí z majetku České republiky do majetku obcí*. Účinnost od 24. 5. 1991. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1991&cz=172>

subvencí a tím zároveň hospodaření municipalit. A to například tím, že pokud Evropská Unie bude řešit finanční podporou ekonomické problémy členských států (např. Španělsko, Řecko, Itálie), nebude možné získat zpět v takové výši finanční prostředky do obcí a krajů v podobě dotací z Evropských finančních fondů.

Dalším změnou v rozpočtové odpovědnosti územně samosprávných celků je schválení nového ústavního zákona. Tzv. finanční ústava se má týkat hospodaření municipalit tím, že má omezovat výši zadlužení obce či kraje.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je seznámení se problematikou rozpočtové odpovědnosti obcí a krajů a jejími následnými ekonomickými důsledky.

Hlavním cílem práce je zhodnocení vývoje hospodaření dvou základních samosprávných celků (městyse Senomaty a Pavlíkov) za jedno volební období v letech 2011 až 2014. Dílčími cíli je zjištění definice míry nárůstu majetku dané obce v souvislosti s jejím zadlužením a vývojem výše závazků a dále zkoumání účelnosti vynaložených finančních prostředků v závislosti na výši příjmů dané obce.

Závěrem práce je posouzení, zda hospodaření obcí je ekonomické a jsou uvedeny případné návrhy budoucích opatření.

2.2 Metodika

Pro zpracování první části tzv. literární rešerše jsou využity teoreticko-metodologické poznatky a metoda deskripce, vycházející z legislativních právních předpisů a odborné literatury, týkající se problematiky finančního hospodaření územních samosprávných celků.

V druhé praktické části je využita metoda sběru sekundárních dat dvou sledovaných obcí za jedno volební období od roku 2011 až 2014. Analyzovaná data jsou získána převážně z dat uveřejněných Českým statistickým úřadem a Ministerstvem financí a dále z webových stránek daných obcí. Další potřebné důležité informace jsou čerpány z podkladů obecních úřadů. Pro získání praktických informací je využita metoda dotazování v podobě přímých strukturovaných rozhovorů se starosty obcí.

3 Literární rešerše

3.1 Územní samospráva

Územní samospráva, která je součástí veřejné samosprávy, je popsána v hlavě VII. Ústavy České republiky. Ta se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.⁵

Územní samosprávou se rozumí prostorově ohraničený funkční celek, který má dle zákona právo samostatně hospodařit, nakládat se svým majetkem a samostatně rozhodovat o svých záležitostech.⁶

Rozdělení územní samosprávy a jejich řídicí zákony:

Tabulka č. 1: Rozdělení územní samosprávy a jejich řídicí zákony

Základní územní samosprávné celky	Obce, městyse, města, statutární města	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
Vyšší územní samosprávné celky Kraje	Kraje	Zákon č. 246/2011 Sb., který mění zákon č.128/2000 Sb. a zákon č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), a zákon č.131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Zdroj: vlastní zpracování na základě veřejných údajů

⁵ Čl. 99, Ústava České republiky, Hlava VII – územní samospráva, Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

⁶ PONIKELSKÝ, Petr. Organizace regionálního rozvoje. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, 126 s. ISBN 978-80-87174-10-4. Str. 20

3.1.1 Charakteristika veřejných rozpočtů

Soustava veřejných rozpočtů tvoří rozpočty státních institucí nebo orgánů, které jsou financovány veřejnými rozpočty. Jsou to orgány státní správy (např. ministerstva), další ústřední správní úřady a jejich další složky, příspěvkové organizace a územní samosprávné celky. Tyto orgány hospodaří na základě veřejných rozpočtů včetně vztahů, které vznikají mezi nimi. Tyto vztahy ovlivňují a upravují pravidla o hospodaření s rozpočtovými prostředky.

Hlavní zásadou veřejných rozpočtů je účelovost, vyrovnanost a veřejnost.

V následující tabulce č. 2 je znázorněna soustava veřejných rozpočtů, které upravují následující zákony:

Tabulka č. 2: Soustava veřejných rozpočtů a jejich řídicí zákony

Státní rozpočet	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
Rozpočty krajů Rozpočty obcí Rozpočty dobrovolných svazků obcí Rozpočty regionálních rad regionu soudržnosti	Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
Státní fondy Fondy krajů a obcí Fondy veřejného zdravotního pojištění	Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zdroj: vlastní zpracování na základě veřejných údajů

Státní rozpočet má nadřazený charakter vůči ostatním rozpočtům nižších úrovní veřejné správy nebo samosprávy. Z hlediska objemu finančních prostředků je nejdůležitější složkou veřejných financí. Státní rozpočet zabezpečuje financování například školství, zdravotnictví, zemědělství a dalších. Obsahuje financující položky, očekávané příjmy a předpokládané výdaje v daném hospodářském roce.

Rozpočet krajů a obcí je tzv. finančním plánem, kterým se řídí finanční činnosti územního samosprávného celku v období jednoho rozpočtového roku, který je totožný s kalendářním rokem. Obsahuje příjmy, výdaje a peněžní operace včetně tvorby a použití peněžních fondů. Pracuje s podstatně nižším objemem finančních prostředků než státní rozpočet. Způsob hospodaření obcí a krajů je závislý na jejich struktuře majetku a místní samosprávě a dalších okolních vlivů.⁷

Hlavními příjmy místní samosprávy tvoří: vlastní příjmy, účelové dotace, dotace ze státního rozpočtu či národních fondů, EU, dotace od regionálních rad soudržnosti, dále od obcí a krajů (krajský fond pro obnovu památek).

Nejvyššími položkami, které tvoří výdaje místních samospráv, jsou: údržba a správa majetku, pořízení nových investičních položek, mzdy zaměstnanců a úředníků, úhrada služeb a dotace příspěvkovým organizacím a další.

3.2 Finanční hospodaření obcí a krajů

Finanční hospodaření obcí a krajů se řídí zákonem č.250/2000 sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Výše uvedený zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů obcí a krajů. Stanovuje pravidla hospodaření územní samosprávy s jejich finančními prostředky.⁸

3.2.1 Hospodaření obcí a krajů a jejich odchylky

Způsob hospodaření jednotlivých územních samosprávných celků je závislý na struktuře majetku a místní samosprávě. Územní samosprávné celky rovněž mohou získávat do svých rozpočtů zákonem definované finanční prostředky ze státního rozpočtu (podíly na sdílených daních, dotace).

⁷ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 105

⁸ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 9

Míra soběstačnosti místních rozpočtů obcí a krajů závisí na charakteru a konstrukci daňového systému⁹ a na rozpočtovém určení daní. Hlavními parametry rozpočtového určení daní jsou data:

- ekonomická: počet zaměstnanců pracujících v daném katastru územního celku,
- demografická: počet obyvatel územní samosprávy,
- geografická: rozloha katastrálního území,
- sociální: škola a její počet žáků.

Rozpočet územní samosprávy je decentralizovaný peněžní fond.¹⁰ Je důležitým nástrojem pro uspokojování lokálních zájmů místního obyvatelstva a financování veřejné ekonomiky, která je podporou místních firem pro správu obecního či krajského majetku na základě formou veřejných zakázek.

Hlavní zásadní rozdíl mezi hospodařením kraje a obce je velikost objemu spravovaného majetku. Finanční stránka kraje zasahuje až do statisíců milionů korun a obec spravuje svůj rozpočet obvykle v řádech milionů korun.

Kraj a krajský úřad má větší pravomoc a širší náplň práce na rozdíl od nižších samosprávných celků. Územně samosprávné celky plní některé funkce státu v tzv. přenesené působnosti. Tyto činnosti a funkce metodicky řídí jednotlivá ministerstva, např. Ministerstvo vnitra udává, jak se má vést evidence obyvatel, matrika atp..

Na rozdíl od obcí, které zřizují mateřské a základní školy, kraj je zřizovatelem a správcem nemocnic, středních škol a ústavů sociálních služeb. Kromě jiného také provádí auditorské služby pro kontrolu hospodaření nižších územních samosprávných celků – obcí. Dále se kraje zabývají správou obcí, které nemají svá zastupitelstva.

⁹ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 105

¹⁰ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 106

3.2.2 Rizika a problémy finančního řízení a jeho ekonomické důsledky

Rizika a problémy finančního řízení územně samosprávného celku představuje zprvu vysoké riziko predikce, tj. závislosti na příjmu, které tvoří výnos z rozpočtového určení daní. Kraje a obce jsou ve většině případů závislé až z 90% na tomto rozpočtovém určení daní.

Další skutečností je oslabování koruny. To znamená, že územně samosprávný celek by měl lépe řídit svá aktiva a rezervy, které jsou finanční rezervou pro dlouhodobé výhledy. Východiskem z této situace by mohlo být vytváření vlastních zdrojů příjmů pro danou obec či kraj.

Významný dopad na rozpočtové hospodaření samosprávného celku je financování přenesené působnosti státu na územně samosprávné celky. To znamená, že stát prostřednictvím dotací přispívá obcím a krajům na výkon státní správy určitou částkou. Tato částka není valorizována¹¹, ale dle daného nařízení vlády č. 564/2006 Sb.¹² musí samosprávný celek zvyšovat platy úředníkům.

Důležité pro municipality je přijímání jen takových dotací, které nemohou příliš zatěžovat budoucí rozpočet daného samosprávného celku. Zastupitelstvo musí zvážit, zda se dotační program vyplatí, jelikož následná správa získaného majetku nebude možné financovat z běžného rozpočtu.

3.2.3 Rozpočtová odpovědnost krajů a obcí

Jestliže rozpočet se chápe jako finanční plán, je za něj odpovědné příslušné zastupitelstvo kraje či obce. Dané zastupitelstvo se musí při tvorbě rozpočtu řídit strategií rozvoje, které je dáno z volebních programů nebo politických rozhodnutí vedení územně samosprávného celku. Tyto dokumenty z pravidla obsahují dlouhodobé investiční výhledy pro ono území.

Při tvorbě rozpočtu je nutné zvažovat výši možných příjmů a zároveň uvažovat nad všemi nezbytnými výdaji, tak aby rozpočet v několika letech byl schvalován jako

¹¹ Valorizace = zhodnocení; dotace je stále ve stejné částce i na úkor zvýšení platů

¹² Předpis č. 564/2006 Sb. *nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správ.* Účinnost od 1. 1. 2006. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-564>

přebytkový a z rozdílu příjmů a výdajů byla vytvářena dostačující finanční rezerva pro případné řešení neočekávaných situací (škod).

Další důležitým aspektem zastupitelstva pro hospodaření územní samosprávy je schopnost rozlišení mezi zbytným a nezbytným výdajem a správnými investicemi.

Důležitá otázka rozpočtové odpovědnosti municipalit je jejich zadlužení. Tento problém se týká navrženého legislativního kroku, který je předložen sněmovně ke schválení. Jedná se o vládou navržený ústavní zákon o rozpočtové odpovědnosti, který je nazýván jako finanční ústava. Tento zákon by zasahoval do hospodaření a rozpočtů municipalit tím, že obsahuje omezení výše zadlužení územně samosprávných celků. Pokud by zadlužení municipality bylo vyšší, než má být, nastane opatření tzv. dluhové brzdy. Pokud by se i tak dluh nepovedl snížit, bude pozastavena část příjmů z rozpočtového určení daní.¹³

Návrh ústavního zákona má ještě problematické části, které budou ještě prodiskutovány, jelikož by výrazně zasáhly do hospodaření municipalit a to i neefektivním způsobem.

Jedná se například o: „*územní samosprávný celek hospodáří tak, aby za osm po sobě následujících let jeho celkové výdaje nepřevýšily jeho celkové příjmy.*“¹⁴ Tento článek je ale pro municipality celkově nereálný, jelikož většina úvěrů jsou závazky pro obce a kraje až na 20 let. Obce žádají, aby se prodloužila délka kontrolovaného období, či byl tento článek zrušen. Na druhou stranu vzniká otázka, že pokud by se prodloužila délka sledovaného období, nastává problém v tom, že představitelé obcí již nemusí být v následujících volbách pověřeni vedením dané obce. Tím by byla porušena kontinuita osobní odpovědnosti představitelů vedení obcí. Pokud by nastala sankce kvůli zadluženosti dané obce a byla by pozastavena část finančních příjmů z rozpočtového určení daní, nové vedení obce by se s takto obtížnou situací těžko vypořádávalo.

¹³ Územní samosprávný celek pásnu dluhové brzdy schválí na následující rozpočtový rok pouze vyrovnaný nebo přebytkový rozpočet a schválí rozpočet s výdaji nejvýše ve výši výdajů rozpočtu schváleného na předchozí rok.

¹⁴ Čl. 9, Návrh Ústavního zákona z roku 2012, *o rozpočtové odpovědnosti a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (ústavní zákon o rozpočtové odpovědnosti)*. Dostupné z: www.komora.cz/download.aspx?dontparse=true&FileID=8576

„Územní samosprávný celek a jím zřizované veřejné instituce zveřejňují v jednotné struktuře: a) návrh rozpočtu a střednědobý výhled každoročně nejpozději do 30. září.“¹⁵ K tomuto datu by výrazně zasáhl do návrhu rozpočtu obcí a krajů na příští rok, jelikož v tento moment většina municipalit čeká na schválení dotací z krajů či EU a k danému datu není reálně rozpočet na následující rok sestavit, protože není ještě zcela jasné, jakým způsobem se budou vyvíjet i další příjmy obcí a to zejména z rozpočtového určení daní.

3.3 Rozpočet obcí a krajů

Rozpočet kraje a rozpočet obce je finančním plánem, kterým se řídí financování činnosti územního samosprávného celku jednoho kalendářního roku. Obsahem těchto místních rozpočtů jsou jejich příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud podle zákona neprobíhají mimo rozpočet. Municipální rozpočty pracují s podstatně nižším objemem finančních prostředků než státní rozpočet a jsou na něj jak příjmově, tak výdajově zavázány.¹⁶

3.3.1 Rozpočet a jeho sestavení

Rozpočet územních samosprávných celků je základní nástroj jejich hospodaření, který se řídí dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočet municipalit je sestavován na jeden kalendářní rok.¹⁷

Pro sestavení rozpočtu obce a kraje ve většině případů bývá klíčový příjem z rozpočtového určení daní. To upravuje zákon 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

¹⁵ Čl. 3, Návrh Ústavního zákona z roku 2012, o rozpočtové odpovědnosti a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (ústavní zákon o rozpočtové odpovědnosti). Dostupné z: www.komora.cz/download.aspx?dontparse=true&FileID=8576

¹⁶ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 105

¹⁷ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 11

Tabulka č. 3: Schéma o rozpočtovém určení daní

Daň z přidané hodnoty (celostátní výnos)			Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou (celostátní výnos)		
7,86% kraje	20,83% obce	71,31% SR	23,58% obce	8,92% kraje	67,50 %SR
Daň z příjmů právnických osob (bez daně placené obcemi a kraji)			Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti (z podnikání)		
8,92% kraje	23,58% obce	67,50% SR	30% obce dle bydliště podnikatele	60% celostátní výnos	10 %SR
			↓		
			23,58% obce	8,92% kraje	67,50 %SR
Daň z příjmu právnických osob (z daní placených obcemi a kraji)			Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti (celostátní výnos)		
100% daně placené kraji	100% daně placené obcí		8,65% kraje	22,87% obce 1,5% obce	66,98 %SR
Daň z nemovitostí			100% obce		

Zdroj: Ministerstvo financí České Republiky. <http://www.mfcr.cz/>. [online]. 15.1.2013 [cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace/2013/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-10890>

Ve výše uvedené tabulce je znázorněno, jaké procento z jakého druhu daní spadá obcím či krajům a také do státního rozpočtu České republiky. Ukazatelé, které ovlivňují rozpočtové určení daní pro kraje a obce je: počet obyvatel, výměra katastrálního území, počet žáků ve školách a počet zaměstnanců pracujících u zaměstnavatelů, kteří mají sídlo v dané obci.

Dále by územní samosprávný celek měl při sestavování rozpočtu vycházet z rozpočtového výhledu,¹⁸ který je zpracováván na 2-5 let následujících po daném rozpočtovém nebo kalendářním roce, a odlišnosti oproti němu by měly být odůvodněné a opodstatněné.

Může se stát, že se z nějakých důvodů rozpočet nestihne schválit na nový kalendářní rok a nastává situace, kdy 1. ledna daného kalendářního roku neexistuje rozpočet. V tomto případě obec či kraj hospodaří dle tzv. pravidel rozpočtového provizoria, které jsou stanoveny obvykle na začátku funkčního období zastupitelstva. A tyto pravidla zajišťují plynulé hospodaření do doby, než je schválen řádný rozpočet. Příjmy a výdaje z období rozpočtového provizoria jsou zahrnuty do příjmů a výdajů rozpočtu daného roku.

Rozpočet schvaluje zastupitelstvo obce nebo kraje v závěru kalendářního roku předcházející kalendářní rok, pro který se rozpočet schvaluje. Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný. Může být schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let.¹⁹

Vyrovnaný rozpočet územních samosprávných celků je schválen v případě, že jsou očekávané příjmy rovny předpokládaným výdajům v daném kalendářním roce.

Přebytkový rozpočet je schválen v případě, že očekávané příjmy jsou vyšší než předpokládané výdaje v daném kalendářním roce. Municipality mohou schválit využití přebytku v dalších letech (fond rezerv), nebo ke splacení úvěrů z předešlých let.

Schodkový rozpočet je schválen, když očekávané příjmy jsou nižší než předpokládané výdaje, Územní správní celek musí k takto schválenému rozpočtu mít vyřešeno, jakým způsobem schodek bude krýt (komerční úvěr, přebytek rozpočtu z předchozích let, apod.). Schodek je v průběhu rozpočtového roku tzv. nepředvídaný debetní stav účtu (na příklad nebývá předmětem rozpočtových opatření).

¹⁸ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 11

¹⁹ §4 Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Územní samosprávný celek a svazek obcí může zřizovat peněžní fondy, a to pro konkrétní účely anebo bez účelového určení. Zdrojem peněžních fondů územního samosprávného celku nebo svazku obcí mohou být zejména:

- a) přebytky hospodaření z minulých let,
- b) příjmy běžného roku, které nejsou určeny k využití v běžném roce,
- c) převody prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů.²⁰

3.3.2 Obsah rozpočtu obcí a krajů

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není dále uvedeno, že probíhají mimo rozpočet. Vybrané příjmy a výdaje obcí a krajů jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 4: Rozdělení běžného rozpočtu municipality

Vybrané příjmy obcí a krajů	Vybrané výdaje obcí a krajů
<i>daňové:</i> - sdílené daně (z rozpočtového určení daní) - místní daně - správní poplatky	- na všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.) - na veřejný pořádek - na vzdělání - na péči o zdraví (veřejné zdravotnictví, atd.) - na bydlení - komunální služby - na podnikání samosprávného celku - ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.)
<i>nedaňové:</i> - uživatelské poplatky za služby - z pronájmu majetku - od vlastních příspěvkových organizací - zisk z podnikání, atd.	
<i>přijaté dotace:</i> - ze státního rozpočtu - ze státních fondů, Evropské Unie - od územních rozpočtů - ostatní běžné příjmy (nahodilé, dary, atd.)	
Saldo přebytek	Saldo schodek

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. s. 62. ISBN 978-80-247-2097-5.

²⁰ §5 Peněžní fondy územních samosprávných celků a svazků obcí; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se:

- a) cizích prostředků,
- b) sdružených prostředků,
- c) prostředků z podnikatelské činnosti. Jehož výsledek z podnikatelské činnosti se promítne do rozpočtu a je součástí závěrečného účtu.²¹

Příjmy rozpočtu obce tvoří zejména:

- a) příjmy z vlastního majetku a dalších majetkových práv,
- b) příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- c) příjmy z hospodářské činnosti právnických osob (pokud jsou příjmy obce, která organizaci zřídila nebo založila),
- d) příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů (zejména příjmy ze správních poplatků; příjmy z vybraných pokut a odvodů, které jsou v pravomoci obce podle zákona)
- e) výnosy z místních poplatků podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích,
- f) výnosy daní nebo podíly na těchto daních. To je dáno zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní),
- g) subvence ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- h) dotace z rozpočtu kraje,
- i) prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy (např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce)
- j) přijaté peněžité dary a další příspěvky,

²¹ §6 Obsah rozpočtu; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

k) jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.²²

Nejčastější příjmy rozpočtu kraje, které nejsou totožné s rozpočtem obce:

- a) příjmy z hospodářské činnosti organizace. Ty musí být dle tohoto nebo jiného zákona příjmem rozpočtu kraje, který organizaci zřídil nebo založil,
- b) jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů kraje.²³

Z rozpočtu obce se hradí zejména:

- a) závazky vyplývající pro obec z plnění jejích povinností,
- b) výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti (zejména se jedná výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho další rozvoj),
- c) výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- d) závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluv a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- e) přijaté závazky v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty,
- f) úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- g) výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- h) výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- i) jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.²⁴

²² §7 Příjmy rozpočtu obce; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

²³ §8 Příjmy rozpočtu kraje; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Nejčastější výdaje z rozpočtu kraje, které nejsou totožné s výdajem obcí:

- a) dotace do rozpočtů obcí v kraji,
- b) dotace Regionální radě regionu soudržnosti.²⁵

3.3.3 Rozpočtový proces na úrovni územních samosprávných celků

Roční rozpočet vytváří municipality v souvislosti na vypracovaný rozpočtový výhled, který bere zřetel na státní rozpočet. Územní samosprávný celek může schválit svůj rozpočet ještě před zveřejněním rozpočtu vyššího stupně, však poté musí vytvořit rozpočtové opatření, které srovná nesrovnalosti v příjmech z rozpočtového určení daní.

Příprava rozpočtu prochází na sebe navazujícími fázemi rozpočtového procesu. Tento proces představuje činnost orgánů obce či kraje, a to jak volených tak i výkonných, spojenou se sestavením návrhu územního rozpočtu, s jeho schválením a realizací během rozpočtového období a na dále i s průběžnou a následnou kontrolou plnění.²⁶

Fáze rozpočtového procesu jsou:

-sestavení návrhu územního rozpočtu zodpovědným výkonným orgánem; projednání a schválení návrhu rozpočtu voleným orgánem a jeho poradními orgány; plnění územního rozpočtu, za které mají zodpovědnost výkonné orgány; případné změny rozpočtu, které doporučují výkonné orgány a schvalují volené orgány; průběžná kontrola plnění výkonnými orgány, ale i volenými orgány; sestavení přehledu o skutečném vývoji plnění územního rozpočtu za uplynulé rozpočtové období, který sestavuje příslušný výkonný orgán; projednání a následná kontrola plnění územního rozpočtu, kterou konají volené orgány.²⁷

²⁴ §9 Výdaje rozpočtu obce; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

²⁵ §10 Výdaje rozpočtu kraje; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

²⁶ HRABALOVÁ S., 2004, *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*, 1. vydání. Brno:

Masarykova univerzita v Brně, ISBN 80-210-3356-8., str. 26

²⁷ KOLEKTIV AUTORŮ, 2008, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vydání,

Plzeň: Aleš Čeněk, ISBN 978-80-7380-086-4. Str. 258

V případě, že se územní samosprávný celek podílí na realizaci programu nebo projektu spolufinancovaného z rozpočtu Evropské unie, musí jeho rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu Evropské unie.²⁸ V průběhu roku se může obec či kraj dozvědět, že dotace byla schválena. Po této informaci musí jednotka provést v rozpočtové opatření, tak aby finanční prostředky mohly být přijaty a řádně čerpány.

Dle zákona musí municipality zveřejnit návrh svého rozpočtu na úřední desce na dobu patnácti dní před jeho projednáním a schválením zastupitelstvem, aby se k němu případně mohli vyjádřit občané obce daného územního celku.

3.3.4 Závěrečný účet obcí a krajů

Závěrečný účet, který je hodnocením a zároveň analýzou obce a kraje, se sestavuje po skončení kalendářního roku, kdy jsou zaúčtovány a provedeny všechny účetní operace vztahující se k danému roku.

Součástí závěrečného účtu jsou účetní výkazy obce, které obsahují rozvahu, výkaz zisku a ztrát, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu. Druhou částí je tabulková pasáž, kde jsou porovnány výstupy z účetní závěrky s daty z předchozích let. Jako poslední součástí závěrečného účtu je textová část, kde jsou vysvětleny ekonomické jevy daného kalendářního roku.

Územní samosprávný celek má povinnost nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Tato povinnost je stanovena nejen v zákoně č. 250/2000 Sb., ale i v zákoně o obcích, v zákoně o krajích.²⁹ Přezkoumání hospodaření upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí

²⁸ OTRUSINOVÁ, Milana. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. 1.vydání, Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-4700-342-4. Str. 19

²⁹ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 20

závěrečného účtu a při jeho projednávání v orgánech samosprávného celku a svazku obcí.³⁰

3.3.5 Kontrola hospodaření

Kontrola hospodaření územně samosprávného celku probíhá dle kontrolního řádu průběžně nebo namátkově dle pravidel, která vychází ze zákona č. 255/2012 Sb., Zákon o kontrole (kontrolní řád).

Během kalendářního roku je důležité provádět průběžnou kontrolu plnění rozpočtu, která je základním právem, ale i povinností každé obce a kraje.³¹ Průběžná kontrola se zaměřuje především na to, zda se dodržuje kontrolní řád municipality. To jsou stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených operací obce či kraje, atp..³²

Zákon č. 128/2000 Sb. dává municipalitám povinnost nechat své hospodaření daného roku ověřit auditorem, který bezplatně vykonávají auditori z krajského úřadu. Hospodaření kraje je prováděno auditory z ministerstva financí.

Zodpovědná účetní jednotka předkládá seznam dokumentů, které jsou potřeba k vyhotovení auditu: knihy došlých a vydaných faktur; příjmové a výdajové pokladní doklady; bankovní výpisy; nájemní smlouvy; smlouvy o dílo; pracovní smlouvy; darovací smlouvy; zápisy a usnesení z jednání zastupitelstva; rozpočet; závěrečný účet; účetní výkazy – rozvaha, výpis zisků a ztrát, výkazy o čerpání rozpočtu.

Závěrečná zpráva auditora se předkládá zastupitelstvu obce či kraje, které pak na jejím základě schvaluje hospodaření obce či kraje a do svého usnesení přijímá výrok auditora.

³⁰ §17 Závěrečný účet; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

³¹ ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ, D., 2010, *Finance municipalit*. 2. vydání, Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, ISBN 978-80-213-2024-6. Str. 37

³² PEKOVÁ, J., 2004, *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání, Praha: MANAGEMENT PRESS, NT Publishing, s.r.o., s. 375, ISBN 80-7261-086-4

3.3.6 Porušení rozpočtové kázně a správní delikty

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů definuje neoprávněné použití a zadržetí peněžních prostředků. Stanovuje povinnost porušitele rozpočtové kázně a stanoví výši odvodu, výpočet penále. Určuje orgány rozhodující o odvodu a penále, přezkoumávající orgán nebo orgán odvolací.³³

Neoprávněným použitím peněžních prostředků je jejich použití, kterým byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, nebo použitelným předpisem Evropské unie, veřejnoprávní smlouvou nebo při poskytnutí peněžních prostředků podle zvláštního právního předpisu. Zadržetím peněžních prostředků je porušení povinnosti vrácení poskytnutých prostředků ve stanoveném termínu.³⁴

Kraje či obce se dopouští správního deliktu například, pokud:

- a) nezpracují rozpočtový výhled,
- b) nezveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace,
- c) neuveřejní před schválením návrh rozpočtu,
- d) nehospodaří podle pravidel rozpočtového provizoria,
- e) nevykonává kontrolu svého hospodaření a nezajistí přezkoumání svého hospodaření za uplynulý rok.³⁵

³³ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, 147 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2. Str. 23

³⁴ §22 Porušení rozpočtové kázně; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

³⁵ §22 Porušení rozpočtové kázně; Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

4 Vlastní práce

4.1 Představení městysů Senomaty a Pavlíkov

Vybrané městyse leží ve Středočeském kraji nedaleko královského města Rakovníka.

První zmínka o tehdejších Senomlatech, které svůj název odvodily od častých povodní, které zasahovaly celou ves, je z roku 1233 za vlády Václava I. Už v 17. století byla postavena škola a dalšího významného rozmachu obec dosáhla na konci 19. století, kdy se postavila železniční trať, která vedla přes obec. Ve zlatých dvacátých letech minulého století se ve vsi zavedl elektrický proud. Dále roku 2004 byla postavena kanalizace z dotačního programu. Roku 2006 obecní úřad zažádal o navrácení historického titulu městyse, který byl znovu obnoven.

Dnes Senomaty mají 1157 obyvatel včetně se sdruženými obcemi – Nouzov, Hostokryje a Brant.

Pavlíkov vznikl ve 12. století a patřil k vlastnictví Křivoklátského hradu. Roku 1780 byla ve vsi postavena obecní škola a o 100 let později obecní pošta. Hlavním finančním zdrojem vesnice byly doly na uhlí. A v první polovině 20. století byl do vesnice také přiveden elektrický proud. Dnes je na hranici chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko.

Pavlíkov má 1067 obyvatel o stará se o hospodaření dalších sídelních jednotek tj. Tytry, Skřivaň, Chlum a Ryšín.

4.2 Porovnání hospodaření obcí v daném volebním období

K porovnání hospodářských výsledků obou obcí bylo vybráno čtyřleté volební období a to od listopadu 2010 do listopadu 2014. Jeho hlavním cílem je zjištění, zda jsou schopné spravovat svůj objem majetku s příjmy a výdaji, které jsou nutné k hospodaření dané obce. Dále nárůst majetku městysů v souvislosti s vývojem výše závazků a jak, účelně nakládají se svými finančními prostředky.

Tabulka č. 5: Finanční ukazatele městyse Senomaty za období 2011-2014

Senomaty				
Finanční ukazatele	2011	2012	2013	2014
Příjmy (konsolidované)	18 070 tis. Kč	22 124 tis. Kč	13 405 tis. Kč	21 322 tis. Kč
Výdaje (konsolidované)	13 816 tis. Kč	18 424 tis. Kč	15 614 tis. Kč	20 711 tis. Kč
Saldo příjmů a výdajů (konsolid.)	4 254 tis. Kč	3 700 tis. Kč	-2 209 tis. Kč	611 tis. Kč
Dluhová služba				
Přijaté půjčené prostředky	500 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč	1 099 tis. Kč
Hrazené úroky	92 tis. Kč	57 tis. Kč	47 tis. Kč	36 tis. Kč
Uhrazené splátky jistin půjčených prostředků	5 345 tis. Kč	1 180 tis. Kč	680 tis. Kč	680 tis. Kč
Dluhová služba celkem	5 437 tis. Kč	1 237 tis. Kč	727 tis. Kč	716 tis. Kč
Majetek				
Majetek celkem	115 708 tis. Kč	117 469 tis. Kč	119 469 tis. Kč	134 940 tis. Kč
Dlouhodobý hmotný majetek	112 640 tis. Kč	112 129 tis. Kč	116 840 tis. Kč	131 468 tis. Kč
Pohledávky brutto	243 tis. Kč	480 tis. Kč	639 tis. Kč	426 tis. Kč
Krátkodobé pohledávky brutto	243 tis. Kč	480 tis. Kč	639 tis. Kč	426 tis. Kč
Krátkodobé pohledávky netto	243 tis. Kč	460 tis. Kč	586 tis. Kč	388 tis. Kč
Krátkodobý finanční majetek	1 259 tis. Kč	4 275 tis. Kč	1 395 tis. Kč	2 439 tis. Kč
Závazky				
Cizí zdroje celkem	7 355 tis. Kč	4 341 tis. Kč	3 320 tis. Kč	3 743 tis. Kč
Dlouhodobé závazky	6 632 tis. Kč	3 377 tis. Kč	2 697 tis. Kč	3 117 tis. Kč
Krátkodobé závazky	723 tis. Kč	964 tis. Kč	623 tis. Kč	625 tis. Kč
Hospodaření				
Náklady	8 630 tis. Kč	13 515 tis. Kč	10 620 tis. Kč	11 227 tis. Kč
Výnosy	10 134 tis. Kč	21 829 tis. Kč	13 960 tis. Kč	17 160 tis. Kč
Výsledek hospodaření	1 505 tis. Kč	8 315 tis. Kč	3 340 tis. Kč	5 932 tis. Kč

Zdroj: Monitor. Portál Ministerstva financí ČR. [online]. 31.12.2014 [cit. 2015-01-11].

Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244384>

Pro srovnání výše uvedených období obou obcí byla vybrána data finančních ukazatelů, jejímž zdrojem jsou finanční a účetní výkazy městysů, kterými jsou rozvahy, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu.

Ve výše uvedené příloze jsou důležité rozvahové položky a položky z výkazu zisku a ztrát, které udávají, jak hospodařil městyš Senomaty ve čtyřletém volebním období a to za rok 2011 až 2014.

Konsolidovanými příjmy a výdaji se rozumí příjmy a výdaje očištěné od finančních transakcí, které reálně neovlivňují výši skutečných příjmů a výdajů - jedná se především o převody z pokladny na běžné účty a úvěrové účty a opačně. Razantní převýšení výdajů v roce 2013 bylo způsobeno úhradou za provedenou investiční výstavbu a to postavení kanalizace v místní části Nouzov. Saldo příjmů a výdajů bude předmětem podrobného rozboru v následující kapitole.

Ukazatel dluhové služby vychází z údajů uvedených v rozvaze městyse a uvádí data, která se týkají splátek krátkodobých a dlouhodobých úvěrů, dále vychází z výkazů zisků a ztrát, kde čerpá data o výši uhrazených úroků. V roce 2011 si městyš půjčila na výstavbu komunikací. Další dva následující roky nebyla potřeba si brát úvěr, ačkoliv byla provedena velmi nákladná investice na výstavbu kanalizace. To bylo dáno tím, že městyš měl z předchozích let saldo příjmů a výdajů pozitivní, které získal z prodeje stavebních parcel, a z těchto ušetřených peněz se uskutečnila výstavba kanalizace.

Finanční ukazatel, který se týká majetku obce, vychází z rozvahy vždy k poslednímu dni kalendářního roku. Celkově vyplývá, že aktiva městyse byly v roce 2011 ve výši 115 708,- tisíc Kč, v dalších dvou letech nenabývaly významného nárůstu majetku, k tomu došlo až v roce 2014 a to o 19 232 tisíc Kč. Tento velký nárůst byl důsledkem čerpání dotací z evropských a národních subvencí na čistící vůz v hodnotě 5 milionů Kč. Dále byl městyš darován areál s pozemky a budovou od sportovního klubu v hodnotě 7 milionů Kč. Poté státním fondem životního prostředí byla uhrazena dotace na fasádu školy v hodnotě 3 500 tisíc.

Ukazatel závazky je čerpán z účetního výkazu rozvaha, jeho výše představuje nesplacené závazky k 31. prosinci daného kalendářního roku. Dlouhodobé závazky, které činily v roce 2011 přesně 6 632 tisíc Kč, za čtyři roky klesly na 3 117 tisíc Kč. Zde je evidována finanční výpomoc od Státního fondu životního prostředí, která byla

Senomatům poskytnuta na výstavbu splaškové kanalizace v roce 2008 a bude splacena v roce 2017. „V podstatě bychom do konce roku 2017 měli mít všechny závazky nebo úvěry splaceny. A přistupovat k tomu brát si úvěr, chceme velmi obezřetně, i když ta situace je taková, že dneska jsou velice výhodné úrokové sazby. Pokud by se tedy mělo k úvěru přistoupit, tak jedině na věc, která je jednoznačně nutná a nebude se zcela určitě jednat o nějaký spotřební úvěr.“³⁶ Krátkodobé závazky představují nezaplacené mzdy za prosinec, pojistné z prosincových mezd a případně nezaplacené dodavatelské faktury, které obec uhradila v následujícím měsíci lednu.

Nejdůležitějším ukazatelem ekonomického zdraví je výsledek hospodaření. Ten představuje rozdíl mezi výnosy a náklady vycházejícího z aktuálního účetnictví tzn. zachycování hospodářských operací v čase bez ohledu na jejich finanční vyrovnání. Linie nákladů ve sledovaném období je stabilní, ale výše výnosů je ovlivněna v roce 2012 prodejem parcel a v roce 2014 přijatou dotací na školní fasádu.

V následující příloze je pro srovnání tabulka s finančními ukazateli o hospodaření městyse Pavlíkov ve stejném volebním období z roku 2011 až 2014.

Příjmy a výdaje, které obsahuje výkaz příjmů a výdajů o čerpání rozpočtu, je v městyse Pavlíkov výrazně kolísavého rázu, který byl způsoben investiční výstavbou projektů dané obce. Detailnější rozebrání příjmů a výdajů je popsáno v následující kapitole.

V roce 2011 městys uhradil poslední neuhrazenou půjčku ve výši 358 tisíc Kč, poté do roku 2014 nebyl přijat další úvěr. „My jsme v situaci, kdy závazky v této chvíli nemáme, protože náš rozpočet díky rozpočtovému určení daní, vypadá trochu lépe, než vypadal dříve. Dnes jsou finanční toky takové, že se objeví v rozpočtu na konci jiná částka, takže si můžeme více dovolit. Ale co si budeme říkat, peněz je vždycky málo. Závazky a dluhy do budoucna tedy nemáme. Ale vidíte to je ta ekonomičnost. Nedávno

³⁶ Rozhovor s Mgr. Tomášem Valerem, nar. 6.11.1968, starosta městyse Senomaty. 9/1/2016 v Senomatech

*mi firma nabízela, že mi vypracuje finanční analýzu za 15 000, ale za tuto sumu se dozvědět, že nemáme dluhy, není ekonomické.*³⁷

Celková aktiva městyse byly v roce 2011 ve výši 94 718,- tisíc Kč a do roku 2014 se navýšily o 106 759 tisíc Kč, což bylo ovlivněno poskytnutím dotace na zemědělský stroj, který je využívám k hospodářské činnosti obce a výstavbu místní cyklostezky. To celé zvýraznilo i nárůst dlouhodobého majetku o 8 610 tisíc Kč za celé volební období.

Zůstatek dlouhodobých závazků obce Pavlíkov jsou konstantní za všechny čtyři roky a k 31. prosinci 2014 činili 770 169 Kč. Tyto závazky obsahují nevyplacené prosincové mzdy zaměstnanců úřadu a nevyplacené závazky vůči příspěvkové organizaci, která je zřízena pro vedlejší hospodářskou činnost.

Výsledek hospodaření byl za celé volební období kladný a jeho navýšení v letech 2011 a 2014 je opět dáno vyplacenými dotacemi. *„Takže jsme se od roku 2007 snažili o opravu cesty na Seneckou horu, kde stojí rozhledna, aby stát splnil opravení těchto cest ve společných zařízeních. V roce 2014 se stalo, že se nám sešly tyto tři věci a začala se realizovat cyklostezka Rakovník-Pavlíkov, pozemkový úřad udělal asfaltovou cestu k rozhledně a objevil se dotační titul, do kterého se vešla rozhledna. A čtvrtou věcí, o které jsem ještě nemluvil je nová galerie.*³⁸

³⁷ Rozhovor s Mgr. Miroslavem Truxou, nar. 14.5.1953, starosta městyse Pavlíkova. 18/1/2016 v Pavlíkově

³⁸ Rozhovor s Mgr. Miroslavem Truxou, nar. 14.5.1953, starosta městyse Pavlíkova. 20/1/2016 v Pavlíkově

Tabulka č. 6: Finanční ukazatele městyse Pavlíkov za období 2011-2014

Pavlíkov				
Finanční ukazatele	2011	2012	2013	2014
Příjmy (konsolidované)	12 450 tis. Kč	12 896 tis. Kč	14 852 tis. Kč	16 007 tis. Kč
Výdaje (konsolidované)	12 134 tis. Kč	11 444 tis. Kč	14 628 tis. Kč	14 488 tis. Kč
Saldo příjmů a výdajů (konsolid.)	316 tis. Kč	1 452 tis. Kč	224 tis. Kč	1 520 tis. Kč
Dluhová služba				
Přijaté půjčené prostředky	0 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč
Hrazené úroky	6 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč
Uhrazené splátky jistin půjčených prostředků	352 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč
Dluhová služba celkem	358 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč	0 tis. Kč
Majetek				
Majetek celkem	94 718 tis. Kč	96 169 tis. Kč	98 945 tis. Kč	106 759 tis. Kč
Dlouhodobý hmotný majetek	91 592 tis. Kč	91 589 tis. Kč	94 074 tis. Kč	100 202 tis. Kč
Pohledávky brutto	352 tis. Kč	379 tis. Kč	386 tis. Kč	446 tis. Kč
Krátkodobé pohledávky brutto	352 tis. Kč	379 tis. Kč	386 tis. Kč	446 tis. Kč
Krátkodobé pohledávky netto	350 tis. Kč	374 tis. Kč	381 tis. Kč	439 tis. Kč
Krátkodobý finanční majetek	0 tis. Kč	3 930 tis. Kč	4 154 tis. Kč	5 673 tis. Kč
Závazky				
Cizí zdroje celkem	736 tis. Kč	724 tis. Kč	718 tis. Kč	770 tis. Kč
Dlouhodobé závazky	0 tis. Kč	0 tis. Kč	14 tis. Kč	15 tis. Kč
Krátkodobé závazky	0 tis. Kč	724 tis. Kč	704 tis. Kč	756 tis. Kč
Hospodaření				
Náklady	9 058 tis. Kč	11 249 tis. Kč	13 523 tis. Kč	12 086 tis. Kč
Výnosy	11 911 tis. Kč	12 474 tis. Kč	14 676 tis. Kč	15 663 tis. Kč
Výsledek hospodaření	2 701 tis. Kč	1 225 tis. Kč	1 153 tis. Kč	3 577 tis. Kč

Zdroj: Monitor. Portál Ministerstva financí ČR. [online]. 31.12.2014 [cit. 2015-01-13].

Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244210>

Tabulka č. 7: Vyčíslený majetek a návaznost odpisů - Senomaty

Senomaty	data v tis. Kč			
Majetek (roky)	2011	2012	2013	2014
"bruto" majetek k 31.12. daného roku	11 640	112 129	116 840	131 468
odpisy majetku	0	4 004	2 610	2 424

Zdroj: Monitor. Portál Ministerstva financí ČR. [online]. 31.12.2014 [cit. 2015-01-14].
Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244384>

Tabulka č. 8: Vyčíslený majetek a návaznost odpisů - Pavlíkov

Pavlíkov	data v tis. Kč			
Majetek (roky)	2011	2012	2013	2014
"bruto" majetek k 31.12. daného roku	91 592	91 589	94 074	100 202
odpisy majetku	0	2 013	2 105	2 207

Zdroj: Monitor. Portál Ministerstva financí ČR. [online]. 31.12.2014 [cit. 2015-01-14].

Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244210>

Údajem ve výše daných tabulkách je zobrazen vývoj majetku obou obcí od roku 2011 do roku 2014. Porovnáním rozdílu příjmů a výdajů jednotlivých obcí je zjištěno saldo, které by mělo pokrýt výši odpisů v jednotlivých letech, tak aby bylo zřejmé, zda obec s provozního salda je schopna svůj majetek řádně udržovat nebo opravovat. Protože odpisy hmotného majetku v podnikatelské činnosti jsou součástí ceny produktu nebo služby. Municipality však tento způsob získávání prostředků na obnovu hmotného majetku nemají.

V roce 2011 je v hodnotách „odpisy majetku“ nula, jelikož teprve od roku 2012 obce svůj majetek začaly odepisovat. Do roku 2011 byl majetek evidován v účetnictví v historických cenách.

Brutto majetek je udáván v zůstatkových cenách a pro každý rok se sestavuje odpisový plán pro každou odpisovou skupinu majetku, pro kterou se stanovuje doba upotřebitelnosti majetku, z čehož pak vyplývá výše ročního odpisu pro jednotlivý předmět.

Tabulka č. 9: Vývoj příjmů a výdajů v období 2011- 2014 v Senomatech

Vývoj příjmů a výdajů v období 2011 – 2014 (v tis. Kč)

Rok	2011	2012	2013	2014
1. Daňové příjmy	7 751	8 498	10 363	11 247
1111 Daň z příjmů fyzických osob	1 330	1 626	2 149	2 218
1112 Daň z příjmů FO OSVČ	155	194	68	582
1113 DP FO ze závislé činnosti	131	168	228	266
1121 DP z podnikatelské činnosti	1 486	1 520	1 984	2 546
1122 DP PO za obce	0	400	0	0
1211 DPH	3 650	3 586	4 824	4 454
133- Místní poplatky a ostatní daňové 135 příjmy	49	39	66	99
1361 Správní poplatky	11	15	19	23
1511 Daň z nemovitosti	939	950	1 025	1 059
2. Nedaňové příjmy	1 670	2 650	1 538	2 126
21 Příjmy z vlastní činnosti a odvody	1 605	2 536	1 500	2 084
23 Příjmy z prodeje nekap. majetku a ost.	65	114	38	42
3. Kapitálové příjmy	1 420	8 844	830	2 633
4. Přijaté dotace	7 229	2 132	675	5 315
41 Neinvestiční přijaté dotace	944	719	518	739
42 Investiční přijaté dotace	6 285	1 413	157	4 576
Příjmy celkem	18 070	22 124	13 406	21 321
5. Běžné výdaje	8 265	9 902	8 237	8 750
50 Výdaje na platy a pojistné	2 705	2 558	3 007	3 410
51 Neinv. nákupy a související výdaje	3 216	4 329	3 388	3 349
53 Neinv. transfery (veřejnoprávním subjektům)	1 652	1 571	1 414	190
54-56 Neinvestiční transfery obyvatelstvu	25	27	58	58
6. Kapitálové výdaje	5 552	8 522	7 377	11 961
Výdaje celkem	13 817	18 424	15 614	20 711
Saldo příjmů a výdajů	4 253	3 700	-2 208	610

Zdroj: Monitor. Portál Ministerstva financí ČR. [online]. 31.12.2014 [cit. 2015-01-14].

Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244384>

Předchozí tabulka obsahuje podrobnější rozepsání příjmů a výdajů, které udávají výpočet pro saldo příjmů a výdajů pro městys Senomaty za období 2011 - 2014, podle položek rozpočtové skladby v daňových příjmech v detailu až na položky ve výdajích v položkových skupinách.

Všechny druhy daňových příjmů z rozpočtového určení daní představují největší příjem pro obec. Tyto daňové příjmy se navýšily za 4 roky na 153,86 %. V roce 2013 to bylo dokonce 77,30%, protože ostatní příjmy nedosáhly standardní výše. V jednotlivých položkách daňových příjmů je obsažen výnos z daně příjmu fyzických osob (dle sídla podnikatele), daně z příjmů fyzických osob, které jsou samostatně výdělečně činné (individuální podnikatelé), daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (zaměstnanci), daň z příjmů z podnikatelské činnosti (právnícké osoby – např. zemědělské družstvo), daň z příjmů právnických osob za obce (vychází z daňového priznání městyse Senomaty), daň z přidané hodnoty. Tyto daňové výnosy jsou závislé na celostátním výběru daní a jejich výše je dána katastrální výměrou obce, počtem obyvatel, počtem dětí ve školských zařízeních.

Dále jsou daňovými výnosy místní poplatky (např. poplatky za psy) a ostatní daňové poplatky (např. poplatky za odpad), správní poplatky (ověřování podpisů) a jako poslední je daň z nemovitostí, která je 100% příjmem obce. Tyto položky vychází z místních vyhlášek a zákona č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích.

Celkové daňové příjmy se od roku 2011 navýšily o 45%, v roce 2014 činily 11 247 486 Kč. Tři nejvíce ovlivňující daňové výnosy pro městyse Senomaty jsou daň z příjmů fyzických osob, daně z příjmů podnikatelské činnosti a daň z příjmů, která byla 4 454 214 Kč v roce 2014. Nárůst těchto daňových příjmů byl dán rostoucím počtem obyvatel, který se za 4 roky zvedl o 8 % na 1157 obyvatel. Dále v průběhu těchto čtyř let došlo k dokončení výstavby cca 25 rodinných domů, což vedlo k navýšení daně z nemovitosti.

Dalšími výnosy pro obec jsou nedaňové příjmy, které zahrnují příjmy z vlastní činnosti. Ty obsahují zejména příjmy z pronájmu bytových a nebytových prostor, pronájmu pozemků a polí. Dalšími jsou příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní, kterými jsou například propagační materiály. Tyto nedaňové příjmy se za čtyři roky navýšily celkově o 27% a v roce 2014 byly 2 126 415 Kč.

Kapitálové příjmy pro obec Senomaty jsou dalším významným výnosem. Tvoří je především tržba za prodané pozemky. Od roku 2011 do roku 2014 se v součtu prodalo cca 23 pozemků v hodnotě 13 727 149 Kč. V roce 2012 byl prodej vyšší, protože byla připravena stavební lokalita Na Hradišti.

Přijaté dotace mohou být neinvestičního či investičního charakteru. Příjem z neinvestičních dotací představuje dotace na státní správu obce a dotace od úřadu práce pro zaměstnance, kteří vykonávají veřejně prospěšné práce. Přibližně měsíční dotace na správu obce Senomaty je 25 000 Kč. Výše investičních dotací je přímo závislá na úspěšnosti vyřízení dotačních žádostí a připravenosti dané obce o dotace žádat. V roce 2014 byla dotace na opravu fasády školy a pořízení víceúčelového zametacího vozu.

Výdaje se člení na běžné a kapitálové, kde kapitálové výdaje jsou vynakládány na pořízení, nebo zhodnocení majetku. Pořízení majetku je zpravidla 75% subvencováno dotacemi nebo v některých případech z vlastních zdrojů městyse. Za toto čtyřleté období kapitálové výdaje činily 33 412 587 Kč.

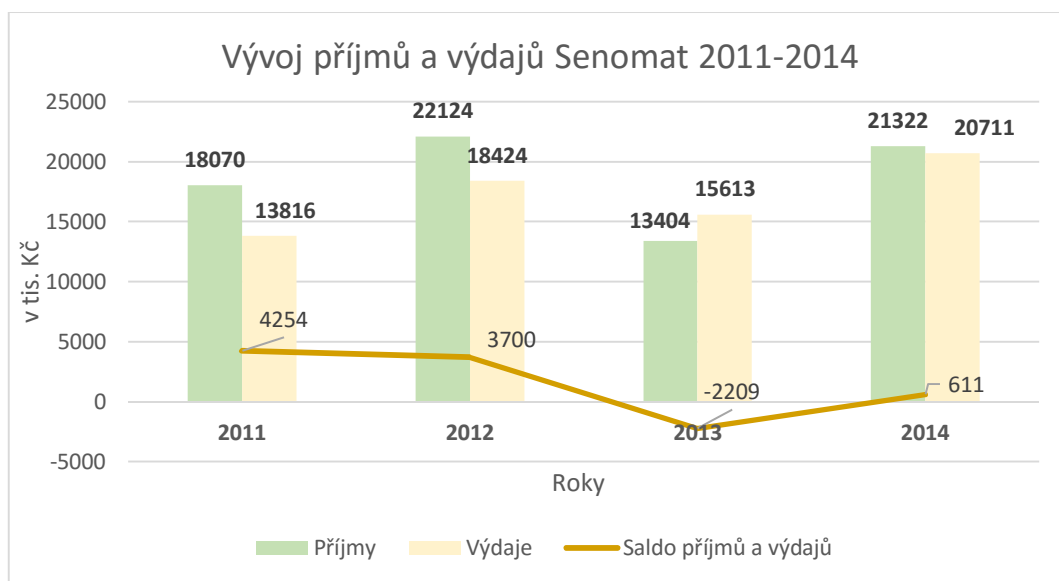
Běžné výdaje zahrnují výdaje na platy a pojistné (mzdy zaměstnanců, odměny zastupitelů obce), neinvestiční nákupy a související výdaje (pohonné hmoty, náhradní díly,...), neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům (členské příspěvky svazkům obcí), neinvestiční transfery obyvatelstvu (příspěvky za třídění odpadu). Běžné výdaje se od roku 2011 navýšily jen o 6 % na 8 750 142 Kč, což je dáno například zvyšováním průměrných mezd, rozšířením spravovaného majetku.

Saldo příjmů a výdajů vyjadřuje rozdíl mezi přijatými finančními prostředky v daném kalendářním roce a zaplacenými výdaji. Vývoj tohoto salda je závislý na uskutečněných investičních i neinvestičních operacích. Kladné saldo znamená vyšší příjmy obce., kdy saldo příjmů a výdajů činilo – 2 208 421 Kč. To způsobilo výdaj, který představoval úhradu dodavatelům za vybudování inženýrských sítí v nové ulici Na Hradišti. Na tuto investici bylo našetřeno z předchozích let a to především z prodeje parcel, proto v roce 2011 a 2012, kdy bylo kladné saldo vysoké v průměru 3 976 tis. Kč.

Průměrně celkové příjmy na jednoho obyvatele Senomat byly 18 tis. Kč a oproti tomu výdaje 16 tis. Kč. Dluhová služba na obyvatele byla 1 tis. Kč.

Příjmy a výdaje a vývoj salda příjmů a výdajů v Senomtech je znázorněno v grafu č. 1.

Graf č. 1: Vývoj příjmů a výdajů v Senomatech (2011-2014)

Zdroj: Monitor. Portál Ministerstva financí ČR. [online]. 31.12.2014 [cit. 2015-01-14].
Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244384>

V následující tabulce jsou zobrazeny příjmy a výdaje městyse Pavlíkov od roku 2011 do roku 2014. Daňové příjmy celkem za celé čtyři roky činily 45 791 158 Kč. Od roku 2011 každoročně postupně narůstaly o 7,25%.

Nedaňové příjmy se zvýšily o necelou třetinu za toto volební období a nejvíce narostly příjmy z vlastní činnosti a odvody o 41%. Tento nárůst způsobila koupě vozu s plošinou, která je využívána k vedlejší hospodářské činnosti a ta v roce 2014 činila 383 141 Kč. Městys Pavlíkov má velmi nízké kapitálové příjmy, protože v tomto období neprodávali žádné obecní pozemky.

V tabulce č. 10 jsou zobrazeny příjmy a výdaje městyse Pavlíkov od roku 2011 do roku 2014. Daňové příjmy celkem za celé čtyři roky činily 45 791 158 Kč. Od roku 2011 každoročně postupně narůstaly o 7,25%.

Nedaňové příjmy se zvýšily o necelou třetinu za toto volební období a nejvíce narostly příjmy z vlastní činnosti a odvody o 41%. Tento nárůst způsobila koupě vozu s plošinou, která je využívána k vedlejší hospodářské činnosti a ta v roce 2014 činila 383 141 Kč. Městys Pavlíkov má velmi nízké kapitálové příjmy, protože v tomto období neprodávali žádné obecní pozemky.

Tabulka č. 10: Vývoj příjmů a výdajů v období 2011- 2014 v Pavlíkově

Vývoj příjmů a výdajů v období 2011-2014		v tis. Kč			
Rok		2011	2012	2013	2014
1. Daňové příjmy		10 036	10 275	12 490	12 990
1111	Daň z příjmů fyzických osob	2 081	2 233	2 273	2 365
1112	Daň z příjmů FO OSVČ	1 445	97	90	35
1113	DP FO ze závislé činnosti	171	97	251	286
1121	DP z podnikatelské činnosti	2 002	1 869	2 434	2 737
1122	DP PO za obce	153	117	108	111
1211	DPH	4 184	4 140	5 255	5 327
133- 135	Místní poplatky a ostatní daňové příjmy	58	610	585	582
1361	Správní poplatky	50	23	143	148
1511	Daň z nemovitostí	1 195	1 323	1 323	1 401
2. Nedaňové příjmy		1 091	1 002	982	1 221
21	Příjmy z vlastní činnosti a odvody	159	193	374	383
23	Příjmy z prodeje nekap. Majetku a ost.	932	809	607	838
3. Kapitálové příjmy		29	12	11	0
4. Přijaté dotace		1 294	1 607	1 369	1 795
41	Neinvestiční přijaté dotace	1 042	817	601	800
42	Investiční přijaté dotace	252	790	768	996
Příjmy celkem		12 450	12 896	14 852	16 007
5. Běžné výdaje		9 190	9 355	11 448	9 925
50	Výdaje na platy a pojistné	2 128	1 947	2 242	2 522
51	Neinv. nákupy a související výdaje	4 046	4 514	6 494	4 554
53	Neinv. transfery (veřejnoprávním subjektům)	267	250	248	250
54-56	Neinvestiční transfery obyvatelstvu	21	33	18	61
6. Kapitálové výdaje		2 944	2 089	3 180	4 563
Výdaje celkem		12 134	11 444	14 628	14 488
Saldo příjmů a výdajů		316	1 452	224	1 519

Zdroj: Monitor. Portál Ministerstva financí ČR. [online]. 31.12.2014 [cit. 2015-01-14].

Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244210>

Celkové přijaté dotace městyse byly za celé čtyři roky 6 065 855 Kč. Dotace na rozhlednu, která byla předfinancována a je viděna až v roce 2015. A dotace na 996 650 Kč byla využita na výstavbu cyklostezky, která vede do města Rakovníka. Celkové příjmy městyse byly za volební období 56 205 142 Kč.

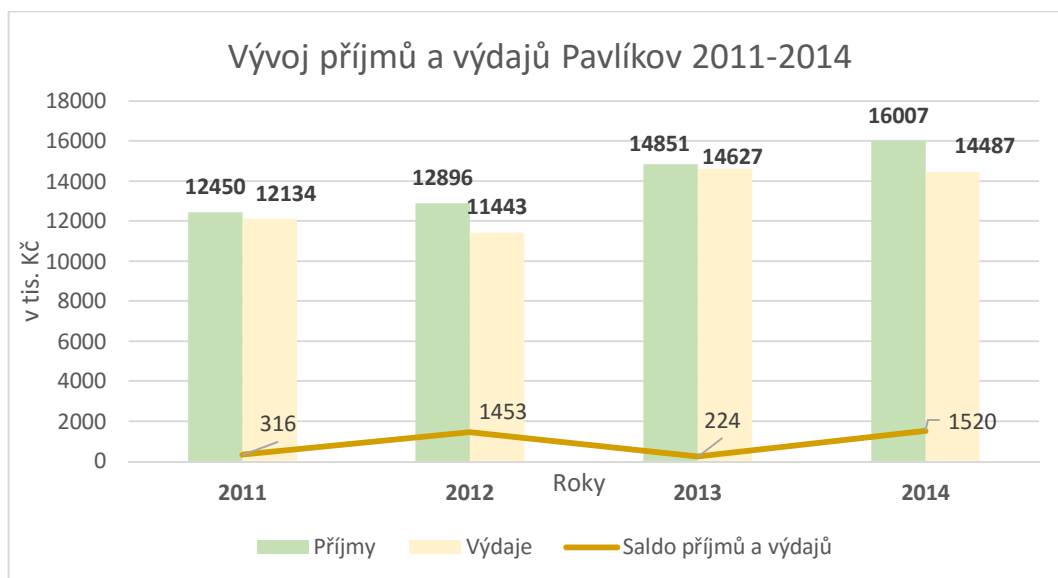
Průměrně příjmy na jednoho obyvatele Pavlíkova byly 15 tis. Kč a výdaje byly nižší - 14 tis. Kč/obyvatel. Dluhová služba na obyvatele byla nulová.

Celkové běžné výdaje se drží průměrně na 9 980 020 Kč a za čtyři roky se zvýšily pouze o 8%. Výdaje, které souvisí se mzdy zaměstnanců, se zvýšily o 20%. Neinvestiční nákupy a související výdaje se navýšily o 13,3%.

Kapitálové výdaje byly nejvyšší v roce 2014, kdy byla nákladná investice do pavlíkovské rozhledny, a činily 4 563 128 Kč.

Celkové výdaje obce Pavlíkov od roku 2011 až 2014 byly 52 694 568 Kč a byly nižší než celkové příjmy, proto bylo saldo příjmů a nákladů ve všech letech kladné. Příjmy a výdaje za čtyři roky jsou znázorněny v následujícím grafu:

Graf č. 2: Vývoj příjmů a výdajů za rok 2011 – 2014 v Pavlíkově

Zdroj: Monitor. Portál Ministerstva financí ČR. [online]. 31.12.2014 [cit. 2015-01-14].
Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244210>

4.3 Strukturované rozhovory o vypořádání se s hospodaření obcí

K druhé praktické části této bakalářské práce byla využita metodika strukturovaných rozhovorů. Byli osloveni starostové obou městysů pan Mgr. Tomáš Valer (starosta Senomat) a Mgr. Miroslav Truxa (starosta Pavlíkova).

Mgr. Tomáš Valer je ve funkci starosty Senomat od roku 1998, což je páté volební období. Pan Mgr. Miroslav Truxa od roku 2002.

Jejich politické vnímání bylo trochu odlišné. Zde je stručný a nejdůležitější výtah z rozhovorů o hospodaření obcí:

Otázka č. 1: Myslíte si, že Vaše obec hospodaří se získanými finančními prostředky ze státního rozpočtu účelně?

Pan Mgr. Miroslav Truxa (Pavlíkov): „Jestli Vás zejména zajímají prostředky na státní správu z rozpočtového určení daní, což je hlavní příjem všech obcí, tak já se domnívám, že účelně. Já často říkám, že hasíme. Máme určitý finanční plán a pak někde praskne kotel a všechno je jinak.“

Pan Mgr. Tomáš Valer (Senomaty): „Myslím si, že vždy jde něco zlepšit. Kdybych to teď měl konkretizovat, tak bych se více zaměřil na naše veřejné prostranství. Připravujeme projekt rekonstrukce prostranství mezi budovou základní školy a kulturním domem a farskou stodolou – tedy náměstí Karla Buriana. Kde v současné době je po demolici dvou velkých statků architektonicky nevyřešené prostranství s nevyhovujícími cestami“

Otázka č. 2: Majetek, který Vaše obec vlastní, je dle Vašeho názoru spravován?

Pan Mgr. Miroslav Truxa (Pavlíkov): „Tuto záležitost jsme vyřešili, tak že jsme zřídili příspěvkovou organizaci – vedlejší hospodářskou činnost. Ta má ve zřizovací listině hlavní úkol, kterým je spravovat obecní majetek. My vlastně této organizaci dáme příspěvek na celý rok a ona zajišťuje správu obecního majetku. Pochopitelně odborné věci, když se budou měnit okna v budově se vysoutěží nějaká firma. Ale takové to sekání parků, údržba zimních komunikací atd. To tedy zajišťuje ta organizace v rámci toho, co jí bylo dáno úkolem v zřizovací listině. Nám se jednalo zejména o údržbu zeleně, a pokud bychom brali, kolik hektarů ta organizace poseká během roku, protože ta naše návěs je obrovská – ještě Skřivaň a další obce. Tak se domnívám, že v tomhle směru je to zcela jistě ekonomické.“

Otázka č. 3: Jakým způsobem se Vaše obec chce v příštích letech vypořádávat se svými závazky (úvěrem)?

Mgr. Tomáš Valer (Senomaty): „*Umím si představit, že by zastupitelstvo mohlo za určitých okolností přistoupit k tomu, že bychom třeba v následujících letech čerpali úvěr na výstavbu kanalizace v Hostokryjích. Tento účel je ospravedlnitelný. Další možností by mohlo být k čerpání překlenovacích úvěrů, pokud se povedou dotace, které se musí předfinancovat. To je věc jasná. To jsou dva okruhy, do kterých bychom teoreticky šli. Jinak se obecně snažíme vyhnout, abychom obec zadlužovali.*“

Otázka č. 4: Myslíte si, že Vaše obec má v budoucnu možnost si zajistit příjmy z vlastních zdrojů?

Mgr. Tomáš Valer (Senomaty): „*My do jisté míry zdroj máme. Snažíme se neprodávat pole, ale pronajímáme polnosti a ten roční příjem už překročil 100 tisíc korun. Dále pronajímáme i některé nemovitosti – to je dalších 100-200 tisíc ročně. Však pořád to chce najít svým způsobem, co by zajišťovalo trvalý příjem obce ze své vlastní činnosti. Existuje institut vedlejší hospodářská činnost, některé obce to mají, že mají vůz s plošinou a poskytují okolním obcím služby a tak podobně. Ale každá činnost není vhodná, jelikož není podnikatel. Ale do budoucna by něco takového najít chtělo. Dneska by chtělo využít, co je například pro obec specifické. Proto si chceme vzít do režie obecní rybníky a chceme budovat další a nějakým způsobem provozovat rekreační rybaření a prodávat povolenky. Tyhle reálné cesty by se našli.*“

Mgr. Miroslav Truxa (Pavlíkov): „*Asi jako každá obec máme část financí ze sdílených daní a 100% příjmem obce je daň z nemovitosti. Pak jsou ta dále prodeje, nájmy z pozemků. Máme svůj les a samozřejmě určitá část z té příjmové části je ryze z vlastních prostředků. Jinak do budoucna, pokud by obec dokázala vstoupit do projektu, který by do budoucna přinášel další finanční prostředky.*“

5 Zhodnocení výsledků zkoumání hospodaření a dlouhodobý finanční výhled

Vzhledem k tomu že obě vesnice jsou vedeny konzervativními politiky, kterým ale dána opakovaná důvěra obyvatel městysů ve volbách listopadu 2010, je finanční zdraví obou obcí relativně dobré. Více se dívají, aby sídla byla pro obyvatele příjemným místem pro život. Svoji péčí o obecní majetek dbají, aby obec byla pro obyvatele, kteří uvažují o pořízení domu, přitažlivá a aby občanská vybavenost vyhovovala potřebám všech generací. Příkladem je situace Pavlíkova, kde odmítli každoroční příjem obce ve výši cca čtvrt milionu na úkor zachování okolní krajiny.

„My jsme se o vlastní příjmy pokoušeli v minulosti, tam kde teď stojí rozhledna a jsou pláne, velmi zajímaly firmy, které sháněly místo pro výstavbu větrných elektráren. Tenkrát si myslím, jsme celkem správně rozhodli, že tohle nechceme. Určitě jsme hodně sledovali profit naší obce, protože firmy slibovaly 250 tisíc ročně, ale to určitě nebyla dostatečná částka vůči tomu, jak by to zneprjemnilo pohled na krajinu.“³⁹

Nedá se říci, že by rozhodnutí bylo špatně, na druhou stranu obec má možnosti dalšího příjmu prodeje stavebních pozemků pro potenciální obyvatele obce, kteří jistě ocení okolní krajinu neznehodnocenou větrnými elektrárnami.

Obě porovnávané obce mají pro svoje hospodaření jiné podmínky – vývoj počtu obyvatel, rozloha katastrálního území, počet obyvatel, počet místních částí, počet žáků ve škole. Tyto aspekty ovlivňují jak, výši příjmu z rozpočtového určení daní, tak výdaje na správu těchto dvou sídel, kde mají vliv počty obyvatel, ale i zodpovědnost nad správou místních částí. Pro správu majetku a komunikaci s obyvateli je Pavlíkov ve srovnání se Senomaty v horší situaci, protože Pavlíkov spravuje pět místních částí, Senomaty pouze tři.

Právě tyto všechny ukazatele jsou znázorněny v tabulce č. 11 - náklady na správu obce, počet obyvatel, daňové příjmy ze sdílených daní.

³⁹ Rozhovor s Mgr. Miroslavem Truxou, nar. 14.5.1953, starosta městyse Pavlíkova. 20/1/2016 v Pavlíkově

Tabulka č. 11: Ukazatele pro rozpočtové určení daní a hlavní ukazatele hospodaření obou vesnic za rok 2014

Rok 2014	Senomaty	Pavlíkov
Počet obyvatel	1157	1067
Výměra katastrálního území	1 412 ha	3 946 ha
Počet žáků	58	73
Počet místních částí	4	5
Celkové daňové příjmy	11 247 tis. Kč	12 990 tis. Kč
Běžné výdaje na správu obce	8 750 tis. Kč	9 925 tis. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejných údajů

Poslední realizované projekty za rok 2014 obou obcí, jsou finančně náročné na provoz a nepředpokládá se, že by přinesly příjmy obcím do jejich rozpočtového výhledu. V Senomatech se jedná o pořízení zametacího vozu, jehož provoz je velmi nákladný (spotřeba pohonných hmot, vody,...) a proti tomu nulový příjem. Východiskem z této situace by mohlo být komerční využití vozu pro okolní obce, nebo pro podnikatele. To by pro obec znamenalo vedlejší hospodářskou činnost, která by přinesla alespoň pokrytí provozních nákladů. V Pavlíkově se jedná o výstavbu nové rozhledny na konci roku 2014, která byla ze 75% hrazena z dotačního programu. Obec musela vyčlenit ze svého rozpočtu 2 miliony korun na výstavbu, kterou nepokryla dotace. V dlouhodobém výhledu je provozní náročnost rozhledny vysoká. Doporučením by bylo zavést alespoň dobrovolné vstupné formou umístěním kasy, která by nevyžadovala obsluhu.

Tabulka č. 12: Nárůst majetku městysů v souvislosti s vývojem výše závazků

Senomaty	2011	2012	2013	2014
Majetek celkem	115 708 tis. Kč	117 469 tis. Kč	119 469 tis. Kč	134 940 tis. Kč
Cizí zdroje celkem	7 355 tis. Kč	4 341 tis. Kč	3 320 tis. Kč	3 743 tis. Kč
Pavlíkov	2011	2012	2013	2014
Majetek celkem	94 718 tis. Kč	96 169 tis. Kč	98 945 tis. Kč	106 759 tis. Kč
Cizí zdroje celkem	736 tis. Kč	724 tis. Kč	718 tis. Kč	770 tis. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejných údajů

Výše zadlužení městyse Senomaty se za čtyři volební roky snížila o 50%. Jeho výše v roce 2014 byla 3 743 433 Kč. Obec počítá s celkovým zaplacením svých závazků v roce 2017. Výše majetku vzrostla o 17 % na 134 940 087 Kč.

Městys Pavlíkov svůj majetek navýšila o 13 % a v roce 2014 činil 160 759 68Kč. Jejich zadlužení je velmi nízké a snaží se zadlužování vyhýbat. Jejich zadlužení k roku 2014 je 770 704 Kč.

Senomaty ve svém dlouhodobém finančním výhledu mají představu již nevyhovujícího školního služebního bytu na třídu mateřské školy, kterou by se rozšířila její kapacita. Potřeba rozšíření kapacity mateřské školy je vyvolána stavebním rozvojem sídla a výrazným nárůstem počtu obyvatel, který za posledních 15 let narostl o 25%.

Dlouhodobý výhled městyse Pavlíkova je výstavba kanalizace v místní části Skřivaň. Tento projekt je připravován a obec čeká na vypsání vhodného dotačního programu. Ale pokud by se tak nestalo, je ochotna tuto investici vybudovat i z rozpočtu obce, protože projekt přispívá k rozvoji občanské vybavenosti.

Pro další pozitivní vývoj hospodaření obou městysů lze doporučit šetření finančních prostředků, aby mohly být dále vytvářeny finanční rezervy pro řešení náhodných krizových situací. Z ušetřených finančních prostředků je třeba dále rozvíjet dané obce o společenské a kulturní vyžití občanů, zlepšovat občanskou vybavenost např. výstavbou dětských hřišť a pečovat o veřejná prostranství. To je dáno zjišťováním informací o potřebách obyvatel nebo témat vypsanych dotačních programů.

K vytvoření finančních rezerv a dalším ušetřením finančních prostředků lze doporučit revizi stávajících dodavatelských závazků na služby a případně vyloučit, které pro obec nemají další přínos. U vypsanych subvencí by vedení obce mělo vždy dobře zvážit veškeré podmínky, které vychází z dotačních programů. Protože ne každý majetek pořízený z dotace je pro obec přínosem. Náklady na správu takového majetku mohou být tak v součtu vyšší než cena, za kterou byl majetek pořízen, což může vést k neúměrnému zatížení provozních výdajů či navýšení zadlužení obcí.

Dále by se obec měla snažit nenavyšovat provozní náklady a v této oblasti se snažit uspořit a nevynakládat finanční prostředky, které nejsou nezbytně nutné.

6 Závěr

Předpokladem této bakalářské práce bylo nastudování vhodné literatury, která se týká oblasti hospodaření obcí a krajů a jejich ekonomických důsledků. Dále byla vypracována na základě získaných informací z důvěryhodných zdrojů analýza dvou městysů za jedno volební období a od roku 2011 až 2014.

Nejdůležitější pro správné vedení hospodárnosti obce a kraje je znalost finanční situace municipality, jednání v souladu se zákony a všeobecně platnými předpisy a efektivního využívání finančních prostředků a majetkových zdrojů. Řízení hospodářských operací by nemělo být v rozporu s potřebami obyvatel a s celkovým fungováním místních samospráv, které hospodaří s ohledem na svůj rozpočet a snaží se předcházet neúměrnému zadlužování obcí. Tento soubor opatření by měl směřovat k naplnění podstaty Ústavy České republiky, která v hlavě sedmé upravuje způsoby nakládání s majetkem municipalit a to tak, že obyvatelé daných samospráv mají právo prostřednictvím svých zastupitelů o rozvoji své obce i kraje rozhodovat.

Rozborem hospodaření městysů Senomaty a Pavlíkov bylo zjištěno jejich dobré finanční zdraví, i když některé vnější vlivy mohou jejich hospodaření komplikovat. Ekonomické hospodaření je dáno pravděpodobně dlouholetou zkušeností obou starostů i členů zastupitelstev. Právě tato politická zkušenost pomohla při sestavování volebních programů tak, aby byly zohledněny finanční možnosti obce a další možný rozvoj daného území. Nárůst majetku obcí představuje navýšení nejméně o desetinu celkového objemu majetku, které obce na začátku vybraného volebního období zpravovaly. Senomaty budou mít v roce 2017 splaceny všechny dlouhodobé závazky a zadluženost klesne na minimum tak jako je to u městyse Pavlíkov.

Obě obce účelně nakládaly se svými finančními prostředky, i když v obou obcích byly realizovány dotační tituly, které přinesly zvýšené zatížení provozních výdajů a nepřinesou obcím žádné příjmy. Do budoucna je třeba, aby vedení obou obcí rozumně vynakládalo se svými finančními prostředky, které kryjí potřeby obyvatelstva a zachovalo si tak dobrou vizitku obce.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

- HAJNÝ, Antonín. *750 let Senomaty*, Okresní podnik služeb Rakovník, 1983. 113 s.
- HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2004. 99 s. ISBN 80-210-3356-8.
- KOLEKTIV AUTORŮ, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- OTRUSINOVÁ, Milana, KUBÍČKOVÁ, Dana. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek - po novele zákona o účetnictví*. 1.vydání, Praha: C.H.Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-4700-342-4.
- PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004. 373 s. ISBN 80-7261-086-4.
- PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2012. 151 s. ISBN 978-80-86976-24-2.
- PONIČELSKÝ, Petr. *Organizace regionálního rozvoje*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011. 126 s. ISBN 978-80-87174-10-4.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5.
- STIGLITZ, Joseph E. *Ekonomie veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1997. 661 s. ISBN 80-7169-454-1.
- ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. 158 s. ISBN 978-80-213-2024-6.

Zákony a předpisy:

ČESKO. Rozpočet a financování: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace; Majetek státu: podle stavu k 11.2.2013. Ostrava: Sagit, 2013. ÚZ: úplné znění; č. 946.

Návrh Ústavního zákona z roku 2012, *o rozpočtové odpovědnosti a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (ústavní zákon o rozpočtové odpovědnosti)*

Předpis č. 250/2000 Sb. *zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Účinnost od 1. 1. 2001.

Předpis č. 564/2006 Sb. *nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správ*. Účinnost od 1. 1. 2006

Zákon ČNR č. 172/1991 Sb., *o přechodu některých věcí z majetku České republiky do majetku obcí*. Účinnost od 24. 5. 1991.

Zákon ČNR č. 368/1990 Sb., *o volbách do zastupitelstev obcí*. Účinnost od 5. 9. 1990, zrušeno dnem 1. 7. 1992.

Zákon ČNR č. 576/1990 Sb., *Zákon České národní rady o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky)*. Účinnost od 1. 1. 1991, zrušeno dnem 1. 1. 2001.

Ústava České republiky, *Hlava VII – územní samospráva*. Účinnost od 1. 1. 1993.

Elektronické zdroje:

Ministerstvo Financí ČR, *Schéma o rozpočtovém určení daní* [online]. [cit. 2016-01-01]. <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace/2013/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-10890>

Monitor. Portál Ministerstva financí ČR., *Hospodaření městyse Pavlíkov* [online]. 31.12.2014. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244210>

Monitor. Portál Ministerstva financí ČR., *Hospodaření městyse Senomaty* [online]. 31.12.2014. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00244384>

Městys Senomaty. Senomaty. [online]. © 2016. Dostupné z: <http://www.senomaty.cz/>

Městys Pavlíkov. Pavlíkov. [online]. 25.1.2016. Dostupné z: <http://www.pavlikov.cz/>

Poslanecká sněmovna ČR, www.psp.cz. [online]. [Cit. 2012-09-11]

www.komora.cz. [online]. [Cit. 2012-11-10]

Zákony pro lidi, *Sbírky zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění*. [online]. © 2016. <http://www.zakonyprolidi.cz/>